власників (рейдерство) / [М. С. Цуцкіридзе, Р. М. Дударець, С.З. Довгунь та ін.]. Дніпро: Видавництво, 2021. 72 с.

10. Проєкт Кримінального кодексу України. URL: https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2024/02/26/kontrolnyj-tekst-proyektu-kk-25-02-2024.pdf (дата звернення: 01.06.2024).

Улибіна Ліонелла Юріївна,
старший судовий експерт відділу товарознавчих та гемологічних досліджень Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

Гарбуз Марія Володимирівна,
головний судовий експерт відділу товарознавчих та гемологічних досліджень Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ МАЙНА НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

В умовах воєнного стану виникають труднощі проведення судової товарознавчої експертизи, адже при вимушеній евакуації документи на майно – не є предметами першої необхідності, які забирають люди. При поверненні до домівок та виявленні пошкоджених, знищених або викрадених речей, потерпілі не завжди можуть згадати повну інформацію щодо викраденого майна. При визначенні ринкової вартості товарів, що зникли з деокупованих територій перед слідчим та експертом постають такі основні проблеми: потерпілі не пам’ятають точну торгову марку, модель, не збереглись документи на майно, відсутнє його зображення, що унеможливлює повну та точну ідентифікацію. Відсутність інформації щодо дати придбання/дати вводу в експлуатацію унеможливлює визначення ступеня зносу об’єктів дослідження [1].

При визначенні ринкової вартості майна під час проведення судової товарознавчої експертизи необхідна наступна інформація: назва торгової марки та моделі виробу, зображення виробу в цілому або наліпки з маркуванням. Якщо така інформація відсутня, необхідні основні технічні характеристики для підбору подібного об’єкта. Проблемою ідентифікації також є те, що об’єкти не завжди чітко сфотографовані, або якість зображення було втрачено при роздруковуванні), а від можливості чітко визначити маркування

залежить один з найважливіших етапів оцінки – ідентифікація. У разі неправильної ідентифікації або неможливості процесу ідентифікації подальше визначення вартості майна неможливе. Також на ринкову вартість майна впливає інформація щодо комплектації (наявної або відсутньої) на момент вчинення злочину чи правопорушення. Важливим етапом дослідження є пошук інформації щодо стандартної базової комплектації виробу, та, відповідно, визначення вартості комплектуючих. Стан майна на момент скоєння злочину також необхідно враховувати (новий чи який перебував у використанні). Якщо об'єкт вже використовували, то необхідною інформацією для оцінки є фізичний стан, а саме: справний, робочий тощо [2], (наявність чи відсутність пошкоджень, при наявності пошкоджень – детальний опис, якісні та чіткі зображення пошкоджень). Строк експлуатації об'єкта дослідження має значний вплив на вартість майна. Відправною точкою для розрахунку може бути дата придбання, дата вводу в експлуатацію. У разі їх відсутності використовується дата виготовлення майна. Дата придбання вказана у чеках, договорах, специфікаціях, рахунках-фактурах, деякі покупці фотографують товар у день придбання і надсилають фото рідним чи друзям і у тому разі, якщо фото чи переписка не була видалена, постраждалий може визначити дату придбання. Дата вводу в експлуатацію найчастіше збігається з датою придбання. Але бувають випадки, коли люди купують товар і деякий час не користуються ним, або не користуються взагалі, що викликає деякі труднощі при оцінці майна. Дата виготовлення товару може бути зазначена на самому товарі (серед іншої маркувальної інформації), також дана інформація може бути розміщена на коробці виробу, у гарантійному талоні чи інших документах на товар. Інформація щодо цих дат є вкрай важливою для оцінки товарів, адже при розрахунках впливає на вартість. У зв'язку з тим, що часто постраждалі не пам'ятають точну дату придбання, або в них не збереглись документи чи упаковки від товарів, для оцінки використовується рік придбання. Строк служби товарів вказаний виробником на упакуваннях, інструкціях тощо. Виходячи з експертної практики, споживачі використовують вироби в побуті значно довше їх строка служби, вказаного виробником, і навпаки, при щоденному використанні, наприклад, інструменту, строк експлуатації може бути нижчім за строк служби. Отже, при оцінці майна, необхідно брати до уваги умови використання майна. На ринку України наявна достатня кількість товарів, що перебували у використанні, строк експлуатації яких значно перевищив строк служби, та які мають справний технічний стан. У разі коли серед наданої експерту інформації є торгова марка, модель об'єкта дослідження, експерт перевіряє наявність пропозицій вартості на первинному та вторинному ринку. Якщо даний об'єкт дослідження не виявлений на первинному або

вторинному ринку, для визначення його вартості необхідні основні технічні характеристики для порівняльного аналіза, і, таким чином, обираються максимально подібні до викраденого майна товари. Отже, під час військового стану особливо важливим є наявність максимально повної та точної інформації щодо викрадених товарів для уникнення затримки роботи правоохоронних органів.

Список використаних джерел

1. Желавська О.О. Розрахунок втрати якості непродовольчих товарів у зв'язку з їх зносом та наявністю дефектів: метод. рек. / Мінюст України, КНДІСЕ; Київ, 2011. 34 с.

2. ДСТУ 2860-94. Надійність техніки. Терміни та визначення (2273) Чинний від 1996.01.01. URL: https://dnaop.com/html/2273_4.html.

Фурман Ярослав Володимирович,
старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем криміналістичного забезпечення та судової експертології навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ГЕОРАДАРІВ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У правоохоронній діяльності під час здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень інколи працівники поліції стикаються з проблемою пошуку та виявлення прихованих біологічних об'єктів, зокрема трупів людей.

Враховуючи активні бойові дії, які проходять на території України з регулярними військами російської федерації, перебування деяких територій під тимчасовою окупацією, вплинули на збільшення кількості зниклих безвісти громадян, зокрема військовослужбовців, з якими втрачено зв'язок під час виконання ними бойових завдань. Необхідно припускати, що певна кількість осіб, зниклих безвісти загинули, а їх тіла (рештки) до цього часу незнайдені.

В ході деокупації територій Київської, Чернігівської, Сумської, Харківської, Херсонської областей та документування військових злочинів вчинених представниками країни-агресора, неодноразово виникали питання щодо установлення місць поховань загиблих громадян для подальшого проведення ексгумації.